

Een roman over de eerste Amish in Amerika

*Anna's
overtocht*

ROMAN

Suzanne Woods Fisher

Suzanne Woods Fisher

Anna's overtocht

Roman

Vertaald door Cora Kool

de groot goudriaan

15 april 1737

Het zou een zware oversteek worden, daarvoor waren ze gewaarschuwd. Acht weken in een drijvende kuip zonder ook maar enige garantie dat ze er ooit zouden komen. Anna König hurkte neer bij een bed met rozen en ze ademde de geur van omgewoelde leem in. Ze had er alles aan gedaan om onder deze gevaarlijke zeereis uit te komen en toch was ze nu bezig om de roos op te graven die ze met zich mee wilde nemen. Ze stak de spade in de grond en dacht na over al die dingen die deze reis zo'n bezoeking maakten.

Het hield in dat ze haar grootouders moest achterlaten, haar thuis, haar kerk in Ixheim, Duitsland. Haar eigen mensen. Het zou een eind maken aan alles wat ze ooit had gekend en waar ze van had gehouden.

'In feite is het einde van iets een nieuw begin,' had haar grootvader gezegd toen ze hem had verteld dat Christian Müller, de predikant, haar had gevraagd – nee, had opgedragen – om zich bij de gezinnen te voegen die vertrokken. 'Als je je verder niets kunt herinneren van alles wat ik je altijd heb willen leren, denk dan daar aan.'

Ondanks alle twijfels en het nare voorgevoel had Anna zich laten vermurwen. Je kon toch geen nee zeggen tegen een predikant? Ze was de enige die Engels sprak en begreep. En daarom stak ze haar spa in de grond om haar dierbaarste roos mee te nemen op de reis. Ze hoopte dat de strenge winter en

het voorjaar lang op zich zouden laten wachten waardoor de wortels nog niet zouden uitlopen. Als ze naar die onbekende Nieuwe Wereld moest, dan nam ze die roos met zich mee. En ze ging. Morgen.

Morgen! Wat klonk dat ene woordje onheilspellend.

Anna had haar grootouders gesmeekt om ook mee te gaan met de groep die ging emigreren, maar ze bleven bij hun beslissing. ‘Dat is iets voor jonge mensen, zo’n zeereis,’ had haar grootvader gezegd terwijl hij zijn hoofd schudde en een eind had gemaakt aan de discussie. Ze kon er niets tegen inbrengen. De reis zat vol gevaren en onzekerheden, vooral voor iedereen die heel jong of heel oud was.

Anna ging op haar hurken zitten en keek om zich heen. Wie zouden er over een paar jaar nog over zijn in Ixheim? Wie zou er voor haar grootouders zorgen als hun tijd er bijna op zat? Wie zou hen begraven en voor hun graf zorgen? De tranen sprongen haar in de ogen. Ze dwong zichzelf om niet te gaan huilen en kneep haar ogen dicht.

Deze kleine vallei vlak bij de Rijn had hun thuis moeten zijn, voorgoed. Hier hadden ze geprobeerd om in alle rust te leven. Ze waren erg op zichzelf, in deze stille heuvels en valleien; ze konden hier het land bewerken, hun schapen laten grazen en hun dagelijks leven – gewijd aan werken en hun godsdienst – leiden zonder problemen of zorgen. Deze vallei was haar dierbaar, het was er rustig, landelijk.

Maar toch: onder de oppervlakte was het leven aan het veranderen. De nieuwe baron minachtte de Amish; de levenslustigheid in het dorp was aan het verdwijnen. Het was tijd om te vertrekken, had de bisschop besloten, voordat de spanning te groot werd en het uit de hand liep – zoals jaren geleden in Zwitserland gebeurd was.

Voorzichtig wikkelde Anna de bol van de opgegraven roos met wortel en al in jute. Ze nam de tuin, die vol stond met haar grootmoeders rozen, goed in zich op. Dat die het hadden overleefd, was een ode aan het verhaal van haar volk: de wortels pasten zich aan de grond aan waarin ze werden verplant, waar dan ook. De doorns getuigden van de pijn die ze moesten verdragen – en de bloemen elk voorjaar wezen op het vermogen van God om nieuw leven te laten ontstaan uit de dood. Zolang de rozen het overleefden, zei haar grootmoeder altijd, zal ons volk het overleven. Haar grootvader dreef dan de spot met haar en noemde haar een bijgelovige, oude vrouw, maar Anna begreep wat ze bedoelde. De rozen waren er het levende bewijs van dat hun volk het steeds had gered.

Het geluid van lachende en schreeuwende jongens maakte een eind aan haar overpeinzingen. Als eerste kwam de acht jaar oude Felix in zicht, die op haar afstormde, gevolgd door zijn oudere broer Johann. Felix maakte de kippen aan het schrikken die rondscharrelden in de modder van de tuin. Ze stoven uiteen in een kakelende, klapwiekende wolk waarbij de veren in het rond vlogen.

‘Een brief van papa!’ riep Felix.

Achter hem kwam Johann de heuvel op. Hij hield de brief van zijn vader omhoog; zijn gezicht was rood en hij ademde zwaar door de inspanningen. Hij vestigde zijn ogen, die fonkelden van voorpret, op Anna. ‘Mijn vader schrijft dat er dit jaar twee keer zo veel immigranten naar de haven van Philadelphia komen als vorig jaar. En vorig jaar waren het er al drie keer zo veel als het jaar daarvoor. Hij zegt dat we zo snel mogelijk naar hem toe moeten komen in Penn’s Woods om het land daar te ontginnen.’

‘Denk je eens in, Anna. Herten, kalkoenen, konijnen: zo voor het grijpen. En als je een beetje meer moeite doet...’

– hij deed alsof hij richtte en met een geweer op denkbeeldige dieren schoot – ‘... elanden en wilde zwijnen om voor de wintervoorraad te gebruiken.’ Uiteraard wist Johann, op zijn dertiende, alles.

Maar Anna, die praktisch en sceptisch was en zes jaar ouder dan Johann, hield er een andere mening op na. ‘Ik heb gehoord dat de Nieuwe Wereld een land is met giftige slangen, leeuwen en tijgers. En zwarte beren en poema’s. Hele troepen wolven vallen de mensen vanuit de bergen aan.’ Voor een roedel wolven was ze het meest bang. Als de wolven hier wanhopig op zoek waren naar voedsel, vielen ze haar schapen aan.

Johann luisterde niet. Hij luisterde nooit naar haar bedenkingen over Amerika. ‘Prachtige waterbronnen, hout om hutten te bouwen.’

‘Ik heb verhalen gehoord over kolonisten die rode mensen hebben gezien, meerdere keren.’

Johann schudde zijn hoofd terwijl hij dicht bij Anna in de rozentuin ging staan. ‘Aardige indianen. Gewoon nieuwsgierig. Ze zijn gefascineerd door die glimmende koperen ketels en dat soort spullen. Papa zegt dat hij een plek voor ons heeft gevonden om te gaan wonen.’ Zijn blik werd dromerig en ze wist dat hij in gedachten in Amerika was om zich bij zijn vader te voegen. Jacob Bauer, de bisschop van hun kerk, was hen afgelopen voorjaar voorgegaan naar de Nieuwe Wereld om land te claimen en vervolgens te kopen voor degenen die van plan waren om zich dit jaar bij hem aan te sluiten.

Anna draaide zich naar Felix toe en ze begon spontaan te grijnzen. Een massa krullen piepte onder zijn gehavende zwarte vilthoed uit; zijn blauwe ogen schitterden van enthousiasme en zijn brede glimlach liet een gebit met grote tussenruimten zien.

De Bauer-zoons waren als broers voor haar. Felix was stevig gebouwd en sterk, met rood haar dat paste bij zijn temperament. Johann was blond en mager; hij was nooit gezond geweest en leed aan een ernstige vorm van astma. Zijn hart en zijn lichaam waren misschien niet zo sterk, Johanns verstand maakte dat meer dan goed. Wat hij allemaal had opgeslagen in dat hoofd van hem, dát deed ertoe.

Felix was heel anders. In een boom vlakbij maakten twee kraaien krassende geluiden en hij keek met een afwezige blik naar de vogels. ‘Op het schip is een kraaiennest dat zo hoog is dat je de kromming van de aarde kunt zien.’

Anna stond op en lachte in zichzelf. ‘Is het echt zó hoog?’

‘Hoger nog.’ Met een zwaai van zijn armen deed Felix de kromming van de aarde voor. ‘Dat heeft Johann me verteld.’

Anna wist niet waar Johann zijn informatie vandaan haalde. Hij had nooit onderwijs gehad en had geen boeken, behalve zijn bijbel, maar hij wist van alles. Onweerlegbare feiten, noemde hij dat. Ze genoot van elk sprankje informatie, of het nu wel of niet klopte.

Opeens verdween de sprankeling in Felix’ ogen. ‘Het is heel erg jammer dat ik dat niet zelf kan ontdekken.’

‘De Bakers hebben zich bedacht, ze gaan niet, dus wil Felix ook hier blijven,’ legde Johann uit. ‘Want het houdt in dat Catrina Müller de enige aan boord zal zijn die bijna net zo oud is als Felix.’

Felix fronste. ‘Ik ga niet als ik op dat schip met haar word opgescheept. Ik blijf hier en ga bij de Bakers wonen.’

‘Ik denk dat je weinig keus hebt, Felix.’ *Net als ik.* Anna zou het nooit hardop zeggen, maar ze zag als een berg op tegen het idee om een paar maanden in een beperkte ruimte met Catrina en haar moeder Maria te moeten doorbrengen. Die twee had-

den er een handje van om de sfeer verstikkend te maken. Ze zette haar spa neer. ‘Is je moeder klaar voor vertrek?’

Felix haalde zijn schouders op. ‘Ze is bezig om het servies in tonnen te stoppen.’

‘Ze zal er erg naar uitkijken om je vader weer te zien.’

Hij hield zijn hoofd schuin. ‘Ze neuriet. Dat is goed. Ze wil papa zien.’ Vervolgens zette hij het op een lopen over het smalle schapenpad dat naar de heuvel voerde.

‘Was er voor mij maar een goede reden om te gaan. En beter nog, om hier te blijven.’

‘Het gaat hier veranderen, Anna,’ zei Johann op irritant volwassen en geduldige toon. ‘Dat hangt in de lucht. We kunnen hier niet blijven en als schapen in een wei leven.’

Anna liet haar blik glijden naar de heuvel. ‘Ik hou van schapen.’

Hij sloeg zijn armen over elkaar, zijn houding werd koppig. ‘Ik bedoel dat daar een compleet nieuwe wereld is. Denk alleen al aan alle bergen, valleien en onbekende plaatsen die we daar gaan zien.’

‘Vol met barbaren en beesten. Dat zei je vader al in zijn brieven.’

‘Hij zei ook dat er land op ons ligt te wachten dat nog nooit eerder is geclaimd, ontdekt of gekocht. Land, Anna. Daar kunnen we veilig wonen. We kunnen zélf land bezitten.’

‘Misschien is er wel nergens een plekje waar het voor ons echt veilig is.’

Hij schudde nadrukkelijk zijn hoofd. ‘Dat heeft William Penn nooit gezegd. Hij biedt ons ruimte aan waar we naartoe kunnen gaan en in vrede kunnen leven.’

Johann begreep haar niet. Hij had iemand naar wie hij toe ging – zijn vader. Zijn moeder en broertje reisden met hem mee. Anna liet degenen van wie ze hield hier achter. ‘Mijn oma

zegt dat het slecht is als je meer wilt dan je al hebt. Ze wil gewoon blijven zitten waar ze zit en God danken.'

Johann lachte. 'Jouw oma is een bange, oude vrouw die een zwaar leven heeft gehad. Dat betekent niet dat jij bang moet zijn voor nieuwe dingen.'

'Dat ben ik niet.' *Ja, dat ben ik wel.*

'Alles verandert. Zo gaat het nu eenmaal in het leven. Die Griekse Heraclitus zei dat niets in het leven blijvend is, alleen de verandering – en volgens mij heeft hij gelijk.' Hij boog zich naar voren en begon op samenzweerderige toon tegen haar te fluisteren. 'Maria moest van jouw oma beloven dat ze in de Nieuwe Wereld voor jou een man gaat zoeken. Ze zei dat er in Ixheim alleen oude tandeloze mannen en jonge tandeloze jongetjes zijn.' Zijn stem ging een paar octaven omhoog en hij deed kwelend haar grootmoeder na. 'Anna moet haar kans krijgen! Ze is al bijna twintig en er is in geen velden of wegen een man te bekennen.'

Anna legde de roos in haar mand, enigszins ontgoocheld door dat idee. Met elke verjaardag raakte haar grootmoeder meer van streek. De Nieuwe Wereld, zo had ze besloten, was Anna's enige hoop om een gelijkgestemde vrijgezel te vinden.

Johann nam haar aandachtig op en vervolgens kreeg hij de vertrouwde plagerige blik in zijn ogen. 'Als er in de Nieuwe Wereld niemand is die er volgens Maria mee door kan en als je het niet erg vindt om nog een paar jaar te wachten, dan zou ik wel met je kunnen trouwen.'

Ze begon te lachen en haar ernst maakte meteen plaats voor vrolijkheid, zoals altijd het geval was als Johann in haar buurt was. 'Ik zal dat hartverwarmende aanzoek in gedachten houden.'

'Met een gunstige wind en als God ons goed gezind is,' zei

Johann met zijn gebruikelijke optimisme, ‘dan komen we eind juli aan in de haven van Philadelphia.’

Toen Anna hem erop wees dat hij er bij zijn veronderstelling van uitging dat de omstandigheden altijd ideaal waren en dat dat maar zelden het geval was, rolde hij geërgerd met zijn ogen. ‘Zo wil God het. Daaraan twijfelen mijn vader en Christian geen moment.’

Daar viel niets tegen in te brengen – dat was onmogelijk.

Hij keek haar aan en trok zijn wenkbrauwen op. Daarna haastte hij zich naar de heuvel om zich bij Felix te voegen, die al bovenaan was en de kortste weg naar hun huis nam. Halverwege de heuvel bleef Johann staan en hij boog zich voorover om op adem te komen. Op de top van de heuvel aangekomen, draaide hij zich om en nam zijn hoed voor haar af; hij zwiepte hem heen en weer alsof hij de vloer ging vegen. Ze grinnikte, maar haar glimlach verflauwde toen hij aan de andere kant van de heuvel verdween en ze alleen nog haar zorgelijke gedachten als gezelschap had.

Morgen. Morgen!

Of ze dat nu leuk vond of niet, haar tocht zou beginnen. Ze zouden over de Rijn naar Rotterdam reizen, aan boord gaan van een schip dat een scheepsbevrachter voor hen had geregeld voor de overtocht en op weg gaan naar de Nieuwe Wereld.

Anna rekte zich uit en verliet de schaduw om de middagzon op haar gezicht te voelen. De spieren in haar armen en schouders deden pijn door het graven in de koude grond, maar het was een aangename pijn. Ze had het altijd al heerlijk gevonden om buiten te werken; het was veel fijner dan de was doen, koken en het huis schoonhouden, het vrouwenwerk. Het geestdodende werk, dacht ze, en ze sprak meteen een gebed uit om zich te verontschuldigen voor haar ondankbaarheid.

Haar overpeinzingen werden onderbroken door het heftige gesnater van ganzen in de lucht. Die gingen naar het noorden toe voor de zomer, nam ze aan. Ze keek naar de groene helling waar overal schapen graasden. Háár schapen – ze kende ze allemaal bij naam. Het werd haar even te veel en ze liet haar ogen over de streek dwalen die ze als haar thuis kende: de oppers hooi, de keurige schuren waar de lammetjes werden geboren, het beekje waardoor bijna het hele jaar water stroomde. De steile heuvels waar 's zomers al vroeg de zon te zien was en die 's winters de wind tegenhielden. Het deed haar verdriet dat ze dit jaar in de lente niet hier zou zijn, als de lammetjes kwamen, de schapen werden geschoren, de rammen bij de ooien werden gezet en er opnieuw lammetjes zouden komen. Ze staarde naar de heuvels in een poging de aanblik in haar geheugen te griffen. Waar zou ze volgend voorjaar zijn? Ze vroeg zich af hoe haar nieuwe huis eruit zou zien, hoe het zou aanvoelen, zou ruiken. Ze keek omlaag naar haar mand en greep het leren hengsel stevig vast. In ieder geval had ze haar roos. Als die het overleefde, zou dat ook voor haar gelden.

Ze liep naar binnen, het huis in. Een paar uur later hoorde Anna het gehinnik van een paard en ze ging naar buiten om te zien wie er aankwam over het pad. Ze hield haar hand boven haar ogen tegen de zon en zag een rijtuig waarop Christian Müller zat, met Felix naast zich.

Waarom was Felix onderweg met hun predikant?

Ze zag de ernstige blik op Christians doorgaans opgewekte gezicht, de manier waarop Felix zijn kleine hoofd had gebogen. Ze sloeg haar armen over elkaar, greep haar ellebogen vast. Door de wind sloegen haar rokken om haar benen. *Er is iets mis.*

Ze voelde zich verkillen en het leek wel alsof de hele wereld zijn adem inhield.

Het is vast niets, probeerde ze zich in stilte in te prenten. Ze komen vast voor een bijeenkomst vanavond om over de reis te praten of om haar te laten weten dat Johann bij een vriendje was langsggegaan. Het zou wel iets onnozels zijn. Met elk geknars dat de wielen lieten horen, werd de knoop in haar maag groter, nam haar angst toe.

Een windvlaag vanaf de heuvel kreeg vat op Anna's kleding, die begon te wapperen als een laken aan een waslijn; de koordjes van haar gebedsmuts striemden tegen haar hals en ze huiverde.

Christian trok aan de teugels en zette het rijtuig op de rem. Hij klom langzaam naar beneden en wachtte naast de wagen, zijn baard reikte tot op zijn borst. Felix sprong omlaag en gooidde zijn armen om Anna's middel, schokkend van het huilen.

Anna's blik ging naar Christians bleke gezicht. Achter hem, in het laadgedeelte van het rijtuig, was de vorm van een menselijke gedaante te zien, bedekt met een grijze wollen deken.

'Christian, wie is dat?' Er trok een ijzige kilte door Anna's lichaam. 'C-Christian?' fluisterde ze opnieuw, met wijd opengesperde ogen en een keel die leek te worden dichtgeknepen. Toen zag ze dat de tranen over Christians wangen stroomden. De vreselijke waarheid begon tot haar door te dringen en ze duwde een vuist tegen haar lippen. *God, dacht ze, God, hoe kan dit nou?*

Christian draaide zich weg, met zijn kin omlaag, waarna hij, bijna liefdevol, langzaam de bovenkant van de deken terug-sloeg. Hij sloeg zijn ogen op en ze keken elkaar aan. 'De Heere heeft de jonge Johann bij Zich geroepen.'

26 juni 1737

Bairn liep over de achtersteven van het getuigde schip. Wat een prachtexemplaar was het! De *Charming Nancy* was vroeger een echt koopvaardijchip geweest: vierkant getuigd, met een spitse boeg en voor en achter een hoge opbouw die de vracht en de bemanning bij slecht weer beschermde. Het was misschien niet het allermooiste schip dat rondvoer over de zeeën. In ieder geval was het niet meer zo jong en dat baarde Bairn zorgen. Zelfs het stevigste schip ging maar twintig jaar mee en de *Charming Nancy* was daar niet ver vandaan. Het was aftands, kraakte, lekte als een zeef en tegen de wind in varen zou een uiterst onhandige onderneming zijn. Maar voor hem, als scheepstimmerman, was het schitterend.

‘Bairn!’ Een vertrouwde stem klonk bulderend vanaf de boeg van het schip.

Bairn hield zijn hand boven zijn ogen om tegen de zon in de nieuwe bevelvoerend officier van het schip, kapitein Charles Stedman, te kunnen zien, die vanaf het dek boven het vooronder fronsend naar hem keek. De kapitein deed heel erg zijn best om eruit te zien als een ontwikkelde, zelfverzekerde zeevaarder – net als zijn oudere broer John, die veel respect genoot – maar hij leek daar nooit helemaal in te slagen. Hij was klein en tener, met ruige bakkebaarden, elegant gekleed in een whiskykleurig, fluwelen gilet, een driekantige, zwarte hoed en een witte, zijden das. ‘Opschieten! Ga toezicht houden op het

scheepsruim en zorg ervoor dat niemand er de kantjes vanaf loopt!’ De kapitein wees naar een grote lading die daar al sinds die ochtend stond.

Bairn begon inwendig te koken, maar hij wist vriendelijk te glimlachen en tikte even tegen zijn hoed in een geveinsd gebaar van respect. ‘Jawel, kapitein!’ Hij h ad toezicht gehouden op het volladen van het ruim – uitgerekend daarom stond hij nu bij het luik, naast die lading. Maar hij wist dat de kapitein dikdoenerig deed in het bijzijn van de dekknechten om te laten merken dat hij de leiding had.

Bairns blik verplaatste zich naar de eerste stuurman, mr. Pocock, die naast de kapitein stond. Hij deelde een vertrek met de eerste stuurman, een niet meer zo jonge Engelsman met hangende oogleden, vermoeide blauwe ogen, een door de zon verweerde huid en een buik die over zijn broekriem hing. Mr. Pocock was niet bepaald spraakzaam, tenzij je de betreurenswaardige fout maakte om naar zijn jicht te informeren. Over dat onderwerp had hij heel wat te vertellen.

Vanaf het Kanaal was een licht briesje komen opzetten, waardoor de licht bijtende geur van teer en pek uit de vochtige lucht in de haven verdween. Bairn keek nauwlettend naar de vracht die de sjouwers in het ruim laadden – het laagste gedeelte van het schip waar huisraad, gereedschap en keukenspullen van de passagiers werden geborgen, net als de voedselvoorraad van het schip, het touwwerk, zeildoek en kruut. Een lier, voorzien van gaten waarin lange stokken waren gestoken, werd gebruikt om de vracht en andere zware ladingen het ruim in te takelen. Door druk uit te oefenen op de stokken kwam een touw in beweging dat rond de lier was gewonden, zodat de vracht omhoog of omlaag ging.

Eerder die ochtend had Bairn over het benedendek van de

Charming Nancy gelopen. Als hij zijn ogen dichtdeed in de donkere ruimte en diep inademde, dacht hij in de vochtige lucht nog steeds de flauwe geur van wijn en wol – hun vorige vracht – te ruiken, die de stank van het onderruim maskeerde.

Schepen werden van ballast voorzien met een ongezond ruikende mengeling van zand en grind. Jarenlang schoof en kletterde dat grindmengsel door het onderruim en werd steeds vaker als het de uitwerpselen van het leven aan boord opving. De enige plek waar de stank van het onderruim niet te ruiken was, was op het dek aan de loefzijde, boven het vooronder, en die beperkte ruimte was voor de kapitein, daar viel niet aan te tornen.

Bairn had medelijden met de bemanning die zijn onderdak in het vooronder, onder het dek, had. En hij had nog meer medelijden met de passagiers, die op het benedendek zouden verblijven. De stank van het onderruim die op bijna het hele schip hing, was daar het ergst. De *Charming Nancy* was vooral gebruikt om de Atlantische Oceaan over te steken met goederen uit Engeland die in de kolonies werden verhandeld en vice versa; ladingen waarvoor het niet uitmaakte of het stonk in het onderruim. Dat was verleden tijd.

De Rotterdamse bevrachters hadden ontdekt dat er meer geld te verdienen was met het vervoeren van Duitsers naar de kolonies in Georgia, Virginia en New York. En ze hadden zich nu op een markt gestort die de allermeeeste zekerheid bood: Pennsylvania.

De afgelopen weken, nu de *Charming Nancy* in Rotterdam voor anker lag, bracht Bairn zijn dagen door met het uitvoeren van reparaties en aanpassingen aan het oude schip. Hij stelde de boegspriet bij zodat het regenwater niet langer in de woonverblijven van de zeelieden lekte. Daardoor zou hij in een goed blaadje komen te staan bij de bemanning en het diende als

tegenwicht voor de onaangename taak die kapitein Stedman hem had opgedragen: het maken van stapelbedden in het onderdek om ruimte te scheppen voor het toegenomen aantal passagiers op het schip. De arme stakkers zouden opeengepakt zitten als haringen in een ton.

‘Ik heb een slecht voorgevoel over deze reis. Een heel slecht voorgevoel.’

Bairn draaide zich met een ruk om en zag Decker staan. Zijn ogen knepen zich verbijsterd samen terwijl hij de irritante zeeman opnam. Decker intimideerde de bemanning en maakte gevoelens van haat bij hen los, maar hij was een vakman en de kapitein had hem onlangs bevorderd tot leerling-timmerman – ondanks Bairns tegenwerpingen. ‘Decker, je moet ermee ophouden om anderen lastig te vallen met die rare dromen van jou. Je klinkt alsof we ten dode zijn opgeschreven. Je maakt de bemanning zo in razend tempo bloednerveus.’

‘Het komt niet alleen door mijn dromen. Vanochtend zag ik Queenie onder een ton. Dat is een voorteken. Je weet wat dat betekent.’

Voor Decker was het een onheilspellend voorteken: de dood stond op de loer. Voor Bairn hield het in dat Queenie, de zwarte kat van het schip – die om te beginnen al niet zo licht was – was vast komen te zitten onder een ton.

Iets glimmends trok zijn aandacht. Decker had gepoetste zwarte schoenen aan met zilveren gespen. Bairn hield zijn hoofd schuin. ‘Nieuwe schoenen?’

Decker sloeg zijn hakken tegen elkaar. ‘Ja. Gekocht bij een schoenmaker in Rotterdam. Omdat ik promotie heb gemaakt, moet ik me daar ook naar kleden, vind ik.’

Bairn rolde met zijn ogen. ‘Je bent gewoon een leerling, Decker.’

Een onbekende toekomst tegemoet..

Duitsland, 1737. Anna König wordt door haar kerkgemeenschap uitgekozen om de overtocht naar Amerika te maken. Ze reist naar Rotterdam en gaat daar aan boord van de Charming Nancy. Op het dek ontmoet ze Bairn, de scheepstimmerman. De koppige Bairn vindt Anna en haar gezelschap maar naïeve boeren, en bemoeit zich zo min mogelijk met hen.

Onderweg loopt het schip veel vertraging op door het slechte weer en ziektes. De slinkende voedselvoorraad leidt tot conflicten tussen het personeel en de passagiers. Midden in het tumult voelt Bairn zich aangetrokken tot de rustige Anna. En hoewel Anna is opgedragen ver uit de buurt van de scheepstimmerman te blijven, zoekt ook zij hem steeds op.

Als een edelmoedige daad Anna in een levensgevaarlijke situatie brengt, ontdekt Bairn dat het geloof hem niet heeft losgelaten. Maar komt die ontdekking niet te laat?

Suzanne Woods Fishers eerste kennismaking met de Amish waren de verhalen van haar grootvader, die bij de Amish was opgegroeid. Geïnspireerd door wat hij vertelde, ging ze zelf verhalen schrijven. Anna's overtocht vertelt over het allereerste begin van deze geloofsgemeenschap.

ISBN 978 90 8865 347 6

NUR 342

9 789088 653476

de groot goudriaan

www.degrootgoudriaan.nl